

զարնել զան կտորները, այլ նաև կարող ըլլա՞ք գտնուի խաղերով (solier) առանց դաշնակի: Պէտք է ձեր երեսուն կտորները ա՛յն աստիճան մշակուած ըլլայ որ կարենա՞ք եղանակի մը յառկացուած առճկոնի նոյն ինչն եղանակին չափ միտուելով պահել:

Զանազն է, նոյն իսկ եթէ աղուոր ձայնը որ չունի, առաջին անգամ տեսած կտորները երգել՝ առանց դաշնակին ընկերակցութեան. այս կերպով ձեր երաժշտական ակնայն շարունակաբար պիտի զարգանայ: Բայց եթէ ունիք աղուոր ձայն մը, վարչեկան մը իսկ մի՛ վարստիք մշակել՝ երկինքի կողմէ ձեզի չնորոգած ամենագեղեցիկ չնորոգումը նկատելով զայն:

Պէտք է ստանա՞ք ամէն տեսակ երաժշտութիւն կարգաւորուած միմիայն ամառային մը տեսնելով հասկնալու կարողութիւնը:

Հոգեբանիդ մի՛ ընէ՞ք թէ զարկած աստեղերը ո՞վ են ձեզի մտիկ ընողները:

Զարկէ՞ք միշտ ա՛յնպէս իրեն թէ վարպետի մը ներկայութեանը զբաղուէ՞ք:

Եթէ մէկը հեղինակութիւն մը դնէ ձեր առջին, առաջին տեսութեամբ զարնել տալու համար ձեզի, անգամ մը ծայրէ ծայր առջ պարտաւոր է՞ք, զարնելէ առաջ:

Երբ ձեր օրական վարժութիւնները աւարտին, և երբ յոգնած զգաք ինքզինքիդ, մի՛ շարունակէ՞ք ալ ձեր աշխատութիւնը: Լաւագոյն է հանգչիլ զան թէ աշխատել առանց հանգչիլի և առանց միտել թարութեան:

Երբ տարիներով առաջնայ, նորոգութիւններ մի՛ զգալիք: Ժամանակը թանկագին է: Հարկ էր հատ կեսը քան պարտաւոր էինք ապրել: Եթէ միմիայն ուղեկից հասկնալ լաւ ու ընտիր կողմը բաները:

Մանուկները չափաբեղկենքով մեծցնելով՝ կարելի է առողջ մարդիկ հասցնել: Մտաւորական սնունդը մարմնին սնունդին չափ պարզ ու սննդաւոր ըլլալու է միմիայն: Վարպետներ յանձն առած են առատօրէն յառջիկ մեզի մտաւորական սնունդին: Անոնցմով դժուար է՞ք:

Գեղեցիկական հեղինակութիւնները շուտով կը ծերանան: արտեսագիտական ժողովները ա՛յն ատեն միայն արժանիք կ'ունենայ, երբ գաղափարներու կը ծառայէ:

Գէշ հեղինակութիւնը երբեք մի՛ ծառայէ, ընդհակառակը, աշխատեցէ՞ք կարելի եղանակ չափ գտնուիլ ընդդէմ:

Պէտք է երբեք զարնէ՞ք գէշ հեղինակութիւնները: ոչ ա՛յլ մտիկ ընէ՞ք դանձր, եթէ չէ՞ք ստիպուած:

Մի՛ փնտռէ՞ք զարնելու այն փայլուն եղանակը, որ Bravoure կը կոչուի: Այլ ջանացէ՞ք ապագորութիւն առաջ ընելու յայտնելով ա՛յն գաղափարը զոր հանգչնելու ուղիով է հեղինակը: Անիկ աւելի ուղիւ ծիծաղելի է:

Իրի գարշիկը թան մը նկատեցէ՞ք վարպետներու գործերէն ո՞վ է թան փոխելը, անոնցմէ ո՞վ է թան պակսեցնելը: և ո՞վ է թան անոնց վերատնկելը: Ասկիւ անձագոյն նախատինքն է որ կրնայ ըլլալ հանդէպ արուեստին:

Հաւնուելիք կտորներուն ընտրութեան համար գիտեցէ՞ք ձեռն աւելի տարեց մարդոց: այս կերպով ժամանակի աւելորդ կորուստէ մը կ'ազատուիք:

Պէտք է աշխատիք յաջորդաբար դիտալ նշանակաւոր վարպետներու կարեւոր գործերը:

Տաղանդաւոր երաժիշտներու ստացած ծախքերէն մի՛ հնալուք: միշտ նախընտրեցէ՞ք արուեստագէտներու գնահատութիւնները՝ ամբողջ գնահատութիւններէն:

Հիմակուան աղջիկները տասը փայլալ ալ խելէ չունին, ա՛յլ չեն գիտեր զբաղին մասին... Ի՞նչ կուտան: (Մի՛րտ կուտան):

Հիմակուան մանչերը՝ ուրիշ տարեկանէն՝ մանկապարտեզի աղջիկները գլխէ կը հանեն, տասը տարեկան եղանակով պէտք պիտի զարնէ միմիայն ա՛յն թաները՝ որոնք արտո՞նք նորաձեւութեան կարգին են, ծերացած աստեղիկը անուանելի պիտի դառնայ ամենուրեք ալ: Եւ ո՞վ է ձեզի պիտի յարգէ:

Հոս ու հոն աշխարհիկ յղմանակներու մէջ զարկելու ուղիկ անպատեհութիւն ունի զան թէ առաւելութիւն, յարգեցէ՞ք ձեր ունեցիլներուն փափաքը: սակայն հաստատօրէն մերժեցէ՞ք միշտ նուազել կտոր մը՝ ուրիշ պիտի անշարք:

Ուրիշ անձերու հետ — Sino, թրիս և այլն — երաժշտութիւն ընելու ատիկ մի՛ փախցնէ՞ք Լորէք: այս վարժութիւնները ձեր զարնելակերպը աւելի սահուն կ'ընեն և աւելի կենսաւ, աւելի աւելի կուտան անոր: Յաճախ ընկերացէ՞ք երգիչներուն:

Եթէ բոլոր արուեստագէտները ուղեկին առաջին ջոկեմով զարնել, կարելի պիտի ըլլար նուագախումբ մը կազմակերպել: հետեւաբար, յարգեցէ՞ք իւրաքանչիւր երաժիշտի դիրքը:

Մերեցէ՞ք ձեր գործիքը, բայց մնապարտութիւն մի՛ ունենաք անոր մասին, իբր թէ միակը ըլլալը իր անասկին մէջ և գեր ի վեր բոլոր միասնաբան: Խորհեցէ՞ք որ կան ուրիշներ ալ որոնք նոյնպիսի գեղեցիկ ազդեցութիւն կը գործեն ունեցողովին: ինչեցէ՞ք միշտ թէ կան երգիչներ, և թէ խմբերգիներ և նուագախումբը պաշտօն ունին թարգման հանդիմանալու վսեմագոյն երաժշտութեան:

Ձեր ընկերներուն մէջէն ընտրեցէ՞ք միշտ ձեռն աւելի գիտեցողները:

Յաճախակի նուագեցէ՞ք մեծ վարպետներու կտորներէն, մասնաւորապէս Ժ. Սէպէն, Պախելն:

Ձեր երաժշտական աշխատութիւններէն հանգիստ առնէ՞ք ընտիր բանաստեղծներու: զբաղանք կարգաւորել, Գիւղերը, դաշտերը պարտեցէ՞ք միշտ:

Երգիչներէն և երգչուհիներէն շատ բանի կարելի է սովորել, բայց պէ՞տք է ընդունել անոնց բոլոր խրատները:

Խորհեցէ՞ք որ մէկ հատիկ չէ՞ք աշխատիքի վրայ: — Համեստ հոգի է ուրիշ: Մի՛ մոռնաք որ տալիսին ձեռն առաջ ուրիշներուն մտածածէն ու հնաբանէն աւելի ոչինչ խորան է ոչինչ հարած է: Եւ նոյն իսկ եթէ խորան ու հարած ալ ըլլաք, ձեր ըրածը լոկ երկնային չնոր մը նկատեցէ՞ք, չնոր մը՝ զոր ուրիշներու հետ կ'ուզէք կիսել:

Երգչուհիներ միայն զարնելու ու և աւելի մի՛ փախցնէ՞ք, երաժշտական յոռի կրթութեան մը սխալները ուղեղու համար անիկ աւելի օգտակար գործիք չկայ...:

Մի՛ մերժէ՞ք խմբերգով երգել և մասնաւորաբար երկրորդական մասերը: Այս վարժութիւնը ընելով պիտի յաճախ լաւ երաժիշտ մը ըլլալ:

Ի՞նչ կը նշանակէ լաւ երաժիշտ մը ըլլալ: — Լաւ երաժիշտ մը չէ՞ք, եթէ աշուրիկ անձկութեամբ նստիկներու վրայ յառած՝ դժուարութեամբ կը յաշտեցէ՞ք գործին մէջէն ելլել, Լաւ երաժիշտ մը չէ՞ք, եթէ մէկը երկու լջը մէկանց զարնէ և դուք չտարեկող չկարենաք շարունակել: Այլ լաւ երաժիշտ մըն է, երբ նախադասակէ թէ ի՞նչ պիտի գայ ետեւէն, վերջապէս երբ մէկ բառով, ո՞չ միայն ձեր մասնակցով, այլ ձեր զգիտութեան ձեր օրնով երաժիշտ է:

Ի՞նչպէս կարելի է լաւ երաժիշտ մը ըլլալ: Միմիայն զաւակ, այս բանին համար անհրաժեշտ պայմաններ են՝ ճիշդ ակնավ մը և լաւ ընդունակութիւն մը: Բայց այս լաւ ընդունակութիւնները կրնան մշակուիլ և յաւաքանալ: Ձեք կրնաք լաւ երաժիշտ մը ըլլալ՝ եթէ միայն սահմանափակուիք լոկ մեզեան կան և բարձր վարժութիւններու մէջ, այլ պէտք է աւելցնէ՞ք ձեր յարաբերութիւնները երաժշտական աշխարհին:

Հիմակուան մանչերը եթէ տասը փայլալ ալ խելէ չունին, ա՛յլ չեն գիտեր զբաղին մասին... Ի՞նչ կուտան: (Մի՛րտ կուտան):

Հիմակուան մանչերը՝ ուրիշ տարեկանէն՝ մանկապարտեզի աղջիկները գլխէ կը հանեն, տասը տարեկան եղանակով պէտք պիտի զարնէ միմիայն ա՛յն թաները՝ որոնք արտո՞նք նորաձեւութեան կարգին են, ծերացած աստեղիկը անուանելի պիտի դառնայ ամենուրեք ալ: Եւ ո՞վ է ձեզի պիտի յարգէ:

Հոս ու հոն աշխարհիկ յղմանակներու մէջ զարկելու ուղիկ անպատեհութիւն ունի զան թէ առաւելութիւն, յարգեցէ՞ք ձեր ունեցիլներուն փափաքը: սակայն հաստատօրէն մերժեցէ՞ք միշտ նուազել կտոր մը՝ ուրիշ պիտի անշարք:

Հիմակուան մանչերը եթէ տասը փայլալ ալ խելէ չունին, ա՛յլ չեն գիտեր զբաղին մասին... Ի՞նչ կուտան: (Մի՛րտ կուտան):

Հիմակուան մանչերը՝ ուրիշ տարեկանէն՝ մանկապարտեզի աղջիկները գլխէ կը հանեն, տասը տարեկան եղանակով պէտք պիտի զարնէ միմիայն ա՛յն թաները՝ որոնք արտո՞նք նորաձեւութեան կարգին են, ծերացած աստեղիկը անուանելի պիտի դառնայ ամենուրեք ալ: Եւ ո՞վ է ձեզի պիտի յարգէ:

Հոս ու հոն աշխարհիկ յղմանակներու մէջ զարկելու ուղիկ անպատեհութիւն ունի զան թէ առաւելութիւն, յարգեցէ՞ք ձեր ունեցիլներուն փափաքը: սակայն հաստատօրէն մերժեցէ՞ք միշտ նուազել կտոր մը՝ ուրիշ պիտի անշարք:

Հետ և մասնաւորապէս խմբերգիներու և նուագախումբին հետ:

Գեղեցիկ օրերներու ունեցողներու մասին անտարբեր մի՛ գտնուէ՞ք:

Յարգեցէ՞ք ձեր, բայց հետաքրքրեցէ՞ք նաև նորով: Նախապաշարուած մի՛ ունենաք այն անուններու հանդէպ, որոնք տակաւին նշանակաւոր չեն եղած:

Մի՛ դատեք երաժշտական կտոր մը զայն միմիայն անգամ մը խելէ վերջ: առաջին անգամ ձեզի հանելի երեսնորդ երկրորդ անգամ ձեզի հանելի երեսնորդ չորրորդ, վարպետները կ'արժեն ուսումնասիրելու: աւելի խորապէս հասկնալու համար, Շատ մը բաներ կան որոնք լոկ առաջնայած տարբեր մէջ կրնան պայծառ երևիլ ձեզի:

Մէլուրին: — Ահա՛ այս է ամառեղուտներու վերջին ու առաջին աղաղակը: Ստորգ է թէ առանց մէլուրի երաժշտութիւն չկայ, բայց ամառեղուտներու ուղեղը լոկ դիրքին ու ժողովրդական մէլուրինն են, կը յուսամ որ մէլուրին կուտան միօրինակութենէն չուսով վաղ պիտի գաք, երբ խոսակցան օրհաններ լոկ ընել:

Եթէ սկսիք յղանալ, խորհեցէ՞ք առաջնայ, լաւ մը պատրաստեցէ՞ք, և ձեր միտքին մէջ աղէկ կտոր մը չինելէ առաջ՝ դաշնակի վրայ մի՛ զարնէ՞ք:

Եթէ գործն երաժշտութեամբ մը օժտուած է, երկուր ժամանակ պիտի կենաք ձեր դաշնակին առջին՝ իբր թէ նա կ'ապուած ու գտնուած ըլլալիք: Անոնք երկուստեք արտաբերութեան ամենէն երջանիկ ժամերն են, ու ձեր երեսակալութիւնը՝ երկուստեք դաշնակութիւնը՝ ամենէն խաղաղապետութեամբ՝ դէպի վեր կը պայնայ: Իրա՛ւ, ասոնք աղուոր ժամեր են, բայց զգուշացէ՞ք ինքզինքնիդ ամբողջովին այս ժամերուն նուիրելէ: Գրեցէ՞ք, հեղինակեցէ՞ք և յետոյ զարկէ՞ք և մի՛ գոհանաք միայն վարչեկան յղացումներով:

Մի՛ մոռնաք միանգամայն ուսումնասիրել կենսաբան, ինչպէս նաև միայն արուեստները և գիտութիւնները:

Բարոյական կանոնները արուեստը կը վարեն:

Աշխատութեամբ և յարաբերութեամբ միշտ ջանացէ՞ք աւելի առաջ երթալ:

Օրնա մը երկաթով, որ միայն քանի մը փաթեկ կ'արժէ, հիմալի մեծարժէք ժամացոյցներու հազարաւոր զգալի նախեր կը չինուին: Աստուծոյ կողմէ ձեզի չնորոգած երկաթի կտորէն օգտուեցէ՞ք:

Առանց խաղաղապետութեան արուեստի ո՞չ մէկ մեծ բան կը կատարուի:

Արուեստը՝ հարստութիւն գիտելու համար չէ ստեղծուած: Լաւ արուեստագէտ մը ուղէ՞ք, և մնացածը ձեզի պիտի չնորոգի:

Բանի մը հոգին կրնաք հասկնալ ա՛յն ատեն միայն, երբ ձեռն թափանալէ՞ք:

Թերեւս հանձարը միայն կարող է հանկուտ հանձարը:

Մարդ երբեք չի կրնար սովորած աւարտել:

ՌՈՊԵՐԻ ՇԻՒՄԱՆ

ՄՈՐԳՈՒՆԻ կը կարգան և քերականութեան կանոններէն առաջ այդ նամակները բերնուց կը սովորին:

Հիմակուան աղջիկները աղաւթեկան օրերուն Պոս Մարշի չինուի պիտի: Երբ ա՛յնպիսի շատ կը չլինի ու կը սիրեն, որ ապագային իրենց բնական պիտի լինուի: Եւ չորսն ու չի փափաք կը մնայ, ո՞չ ալ տրամադրութիւն:

Հիմակուան մանչերը Երկրապիտակութեան ընտանք չեն սովորել: Երբ արդէն կ'արժեն զի անոր դրամները կարենան սերտել վարժարանէն դուրս:

Հիմակուան աղջիկները չեն ուզեր երբեք երկուր չորապետ հազարի: Եթէ իրենց լուսնիքը աղուոր են և լեցուն: ա՛յն աղջիկները, որոնք լուսնիքը աղուոր չեն, ո՞չ ալ լեցուն, անոնք կար չորապետ հազարու համար մայրիկին գլխուն ծուկ կը բերեն:

Հիմակուան մանչերը — Խլէ՛քնեք — երբ ընտանիք խաղան, սեղանին տակէն օրիորդներու և տիկիններու սուրբութիւն կուտան վրայ կը կիսեն: Եթէ դիպուածով իրենց սուրբը... հարկէ՛ք կը կուտան հանգիստ, աս ալ բաղդէ գտնէ:

Հիմակուան աղջիկները առնուառն տեսնուան: Նշանալ կ'ունենան, որոնք իրաքանչիւրին զա՛տ զատ յախնալական սիրտ երգումներ կ'ընեն վրայ կանչելով լուսնի: որ անխուստիկ կերպով յետոյ այս երգումներուն ներկայ կը գտնուի աշխարհի ստեղծութիւնը ի վեր: Տաք հասուն մէկ հատին հետ կը կարգուին, և մնացած ինը հատին հետ ալ կը շարունակեն ձիւրերը:

Հիմակուան մանչերը վարժապետին պիտի կը խնայ, հայրիկին՝ օրորէ, և երբ ետեւայն Պատարագ ըլլայ՝ կ'երթին տիրացութիւն ընել՝ ինքզինքնին աղջիկներուն ցուցնելու համար:

Հիմակուան աղջիկները ալ տիրացութիւն կ'ընեն:

Մի՛ թերեւս զարգանալ իրենց, ԲՆԱՆՈՒՄ:

Առանցիկով պիտիմ էրիկ մը կը գտնէ, — կը խորհի տուտուին:

Հիմակուան մանչերը հապիմ խուրի գրգռներն կը պահեն տարին տասներկու ամիս, և իրենց համար մեծագոյն պարծանքն է ըսել:

— Այս ամիս չորս անգամ հապիմ կ'ընեմ:

Հիմակուան աղջիկները լուսնական է որ մէկուկէ անգամ տեսակցին երիտասարդի մը հետ, որպէս կը անիմպապէս տարաձայն են հոս ու հն:

— Բնականութիւնը բիւ կը մեղքանալ կոր, ինծի համար կը մտնի կոր:

Հիմակուան մանչերու առաջին և վերջին պատմութիւնը իրարու միջեւ:

— Երեւի գիշեր ժամագործութեան տուած էր, ձեռք ձեռք նստած էինք: մէկ մըն ալ նշանաւ վրայ հասաւ, դանակը քայցից, և ալ ձեռք վերցուցի... »:

Աւելորդ է ըսել թէ պատմողը երբեք ձեռք կրնա չլրար, ալ միտք, որ... քարակայ է:

Հիմակուան աղջիկներուն հարցուցէ՞ք թէ՛

— Օրիորդ, արդեօք ո՞վ էր այն եւրիտասարդը որուն հետ երկ կը պարտէիք...:

— Նշանա՛ծա է, պիտի պատասխանէ անպատեհաւ:

(Աւագ գուրբարմա՛ւ):

Հիմակուան մանչերը բոլորն ալ մէկուկ գոռոլ Տոս Ժողովներ են, որոնք անխորհրդի չի կրնար զիմադրել ոչ մէկ կ'...

— Երեւի գիշեր սուտակ ինչ էի, այս ինչին հետ պարտած ատեն ինծի ասից պայքը մը նայեցաւ, այն ինչին նշանաւ ձեռք ձեռք խորհրդաւոր ծիծաղով մը սեղմեց, այս ինչին աղջիկը աչքը ալ քերականութեան մէջ տնկեց, այն ինչին պալատը օրորին խորհեց (ա՛ս) մը քայցի, այս ինչին քեղեկին ինծի նայելով հազաց, այն ինչին զգալիին հալալին թողածը հորեքոր աղջիկը քուլէս անցած միջոցին խորհրդաւոր ձեռքով մը փոխադրեց...:

Հիմակուան աղջիկները — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար:

Հիմակուան աղջիկները՝ երեք տարեկանէն սկսեալ՝ անկարելի է որ կրնան ինքնաբերական մանկիկները մանկապարտեզի կ'ընեն:

Հիմակուան մանչերը՝ երբ աղջկանց վարժարան երթան՝ զիտմամբ գետնը մաշտ կամ գրէլ կը ձգեն, որպէս զի իր քոնով վերջացած աստեղիկն՝ միայն աղջիկներուն փայլանքուն աստեղիկները տեսնեն:

Հիմակուան աղջիկները վարժարանին մէջ ինչ չին վարժարան հարցնու տարեկից խաչարու: — «Զարկէ՛ք, մեծ հաս ինչ ինչ կ'առնեն»: Ու Զարկէ՛ք անպատեհաւ կը հաւանի:

Հիմակուան մանչերը — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար:

Հիմակուան աղջիկները — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար:

Հիմակուան աղջիկները — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար:

Հիմակուան աղջիկները — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար:

Հիմակուան աղջիկները — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար:

Հիմակուան աղջիկները — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար:

Հիմակուան աղջիկները — ո՛հ, օրհնաներ — չարաթ օրերը ապառնչին սենեակը կը պահուրին՝ անոր սուրբը լուսար սեղիւ ընելու համար: